

Oog en oor voor elkaar, Sociale samenhang en leefbaarheid Krimpen aan den IJssel Plan van aanpak, juli 2010

1. Inleiding

In 2009 is in de gemeente Krimpen aan den IJssel een aanvang gemaakt met het formuleren van beleid op Sociale samenhang en leefbaarheid. Het beleid zal invulling geven aan de verantwoordelijkheden die samenhangen met prestatieveld 1 van de Wmo: 'bevorderen van de sociale samenhang in en leefbaarheid van dorpen, wijken en buurten'. Het prestatieveld is ruim en breed geformuleerd.

Het Wmo-beraad en het Seniorenplatform hebben zich in de eerste helft van 2009 gebogen over het thema Leefbaarheid en sociale samenhang en daarover een advies uitgebracht aan de gemeente Krimpen aan den IJssel. De oriëntatie op het onderwerp sociale samenhang en leefbaarheid leidde bij Wmo-beraad en Seniorenplatform tot de conclusie dat de gemeente vooral leidend moet zijn als het gaat om leefbaarheid (fysieke kant) en vooral faciliterend moet zijn als het gaat om sociale samenhang (community kant).

Op 30 november 2009 heeft de gemeente Krimpen aan den IJssel in samenwerking met het Wmo-beraad en het Seniorenplatform een werkconferentie gehouden over sociale samenhang en leefbaarheid in Krimpen aan den IJssel met de titel 'Oog en oor voor elkaar'.

Doel van de avond was te komen tot een gezamenlijke visie op genoemd thema, op basis waarvan bouwstenen voor het Krimpense beleid zouden kunnen worden geformuleerd. Deelnemers aan de werkconferentie waren ca 60 vertegenwoordigers van belangenorganisaties, (buurt)verenigingen, woningcorporaties, zorg- en welzijnsinstellingen en andere relevante maatschappelijke organisaties, werkend voor jeugd, volwassenen en/of ouderen. Zij hebben een groot aantal aanbevelingen geformuleerd t.a.v. de thema's veiligheid, leefbaarheid, onderlinge zorgzaamheid & participatie en netwerken & ontmoeting.

De werkconferentie was een unieke en inspirerende ontmoetingsplaats van mensen uit organisaties die zich betrokken voelen bij sociale samenhang en leefbaarheid in Krimpen aan den IJssel. De conferentie heeft bouwstenen voor gemeentelijk beleid opgeleverd, maar heeft vooral ook direct geleid tot nieuwe en concrete samenwerking tussen personen en maatschappelijke organisaties. Het onderwerp betekent veel voor bewoners, sociale samenhang heeft direct betrekking op welzijn en geluk.

In vervolg op deze conferentie is in dit plan van aanpak beschreven hoe in Krimpen aan den IJssel verder wordt gewerkt aan het thema. Hierbij willen we uitstijgen boven het algemeen 'geformuleerde gewenste' en een echte aansluiting realiseren met wat er op dit vlak speelt in Krimpen aan den IJssel. De ontwikkeling en de uitvoering van het plan gebeurt in de samenwerking tussen Gemeente, het Wmo-beraad en het Seniorenplatform.

2. Visie

De Krimpense visie op sociale samenhang en leefbaarheid: Prettig kunnen wonen en leven in je eigen sociale omgeving. Bewoners **ervaren** gedeelde normen, **tonen** betrokkenheid en verbondenheid en **beleven** een gevoel van onderlinge verbondenheid en betrokkenheid.

De uitwerking van het thema vraagt om een verbinding tussen de leefwereld van bewoners enerzijds en beleidskaders van overheid en maatschappelijke organisaties anderzijds. Beide elementen worden erkend en kunnen elkaar verrijken. Deze benadering geeft enerzijds veel ruimte aan bewonersinitiatieven en bewonersinbreng en anderzijds aan voorzieningen die de verbinding faciliteren. Gemeente, Wmo-beraad en Seniorenplatform delen de visie dat de gemeente vooral leidend moet zijn als het gaat om leefbaarheid (fysieke kant) en vooral faciliterend moet zijn als het gaat om sociale samenhang (community kant).

Het Wmo-beraad en het Seniorenplatform nemen een rol in het raadplegen van bewoners bij verschillende thema's.

3. Doel

Doel is het bereiken van een duurzame aanpak van sociale samenhang en leefbaarheid in Krimpen aan den IJssel.

Middelen daartoe:

- Formulering van een breed gedragen visie en plan t.a.v. sociale samenhang in Krimpen aan den IJssel.
- Een gemeentelijk beleidskader sociale samenhang en borging van de onderdelen in de verschillende beleidskaders voor jeugd, ouderen, veiligheid, etc.
- Instrumenten en activiteiten die sociale samenhang faciliteren.

4. Doelgroep

Doelgroep voor sociale samenhang zijn alle bewoners van Krimpen aan den IJssel. In het bijzonder richt het programma zich op mensen die kwetsbaar zijn vanwege bijvoorbeeld verminderde mobiliteit, handicap, een psychiatrische beperking, laag inkomen/lage opleiding, slechte gezondheid. Soms kunnen mensen de aansluiting bij anderen niet vanzelf vinden, dat geldt voor jong en oud. Als mensen kwetsbaar zijn is het vaak lastiger om aansluiting te vinden. Voor deze mensen is specifieke aandacht vanuit gemeente en maatschappelijke organisaties.

5. Partners

Bij de uitwerking van dit plan van aanpak zijn betrokken:

- Wmo-beraad
- Seniorenplatform
- Gemeente Krimpen aan den IJssel
- Partners in de Woonzorgzoning: Woningcorporatie QuaWonen, Zorggroep Rijnmond, De Zellingen, Vierstroom, Meldpunt Capelle Krimpen aan den IJssel, ComWonen, SOR, Pameijer, Philadelphia Zorg.
- Organisaties op gebied van onderwijs, jeugd, cultuur, sport, werk, veiligheid.
- Kerkelijke- en vrijwilligersorganisaties.

6. Invalshoeken Sociale samenhang en leefbaarheid

Bij de verdere concretisering van het thema, formuleren we verschillende invalshoeken (verbreding, verdieping, verbinding). Alle hieruit voortkomende activiteiten worden zoveel mogelijk geborgd in beleids- en bedrijfsplannen en bij maatschappelijke organisaties. Dit om te voorkomen dat uitwerking van het thema sociale samenhang en leefbaarheid los komt te staan van de andere maatschappelijke thema's.

6.1. Verbreding

Tot nu toe zijn in het proces van visieontwikkeling m.b.t. sociale samenhang vooral maatschappelijke organisaties (zowel professioneel als niet-professioneel) betrokken en bereikt. Kerken zijn daarbij goed vertegenwoordigd. Sommige maatschappelijke organisaties en bewoners zijn minder goed betrokken tot nu toe, zoals jeugd en niet aan maatschappelijke organisaties verbonden burgers, in de sectoren sport, onderwijs, cultuur, veiligheid.

Bij 'verbreding' gaat het vooral om de vragen:

- Welke groepen bewoners zijn nog onvoldoende aan bod gekomen?
- Kunnen we nieuwe instrumenten en methoden inzetten om ook bij hen aansluiting te vinden?

Doel:

- Méér bewoners denken en doen mee met het thema.

Aanpak:

De aanpak is persoonlijk en doelgroepgericht en passend bij de cultuur en de leefwereld van de bewoners en met name van de groepen die tot nu toe minder bij het thema betrokken zijn.

6.2. Verdieping

De aanpak van het thema sociale samenhang en leefbaarheid begint in Krimpen aan den IJssel niet op nul. Er is ook nu al een betrokken groep burgers en professionals van professionele maatschappelijke

organisaties op de terreinen van wonen, zorg en welzijn en niet-professionele organisaties zoals kerken en vrijwilligersorganisaties voor welzijnsdiensten. Deze 'intermediairen' hebben tijdens de conferentie een groot aantal onderwerpen genoemd om in gezamenlijkheid aan verder te werken (zie ook verslag conferentie Oog en Oor voor elkaar).

Bij 'verdieping' gaat het vooral om de vragen:

- Weten we welke 'vraag' (knelpunten in de samenleving) er is betreffende sociale samenhang?
- Weten we welk 'aanbod' (in de vorm van diensten, talenten, netwerken) er is in Krimpen aan den IJssel?
- Hoe maken we een optimale match mogelijk tussen 'vraag' en 'aanbod'?

Doel:

- Inzicht in de onderwerpen en knelpunten die er leven in de Krimpense samenleving op gebied van sociale samenhang.
- Faciliteren van ontmoeting tussen 'vraag' en 'aanbod' in de Krimpense samenleving, zodat er een match tot stand kan komen.
- Versterking van bestaande netwerken en faciliteren dat er nieuwe netwerken ontstaan in de gemeenschap.

Aanpak:

De aanpak is enerzijds gericht op kennis (inzicht in wat er speelt in de samenleving) en anderzijds op kennissen (netwerken vormen die elkaar versterken en aanvullen). Hierbij wordt aangesloten bij formele en informele netwerken die er al zijn.

6.3. Verbinding

De betrokken organisaties hebben het idee dat ze meer kunnen bereiken als ze meer met elkaar doen. Zij willen de onderlinge verbindingen aanhalen en benutten. Door elkaar te kennen en praktisch met elkaar samen te werken zullen meer burgers bereikt kunnen worden en kan een betere ondersteuning plaatsvinden van kwetsbare burgers en kwetsbare netwerken.

Bij verbinding gaat het vooral om de vragen:

- Welke verbindingen zijn er mogelijk?
- Kunnen we samenwerking bevorderen?
- Hoe kunnen de netwerken die er zijn beter elkaars kwaliteiten benutten?

Doel:

- Versterking van de verbinding en samenwerking tussen maatschappelijke netwerken in Krimpen aan den IJssel en faciliteren van de kwetsbare netwerken.
- Maatschappelijke organisaties, zowel professioneel als niet-professioneel, met elkaar verbinden.

Aanpak:

De aanpak is gericht op samenwerking. De vorm en inhoud van de samenwerking sluit aan bij de behoefte van de organisaties.

7. Activiteiten 2010-2011

Voor de periode mei 2010 tot juni 2011 zijn de volgende activiteiten benoemd. Eind 2010 vindt een tussentijdse evaluatie plaats, die eventueel kan leiden tot bijstelling van dit programma. Medio 2011 wordt het programma geëvalueerd en afgerond. Op basis van de bevindingen vindt nadere beraadslaging plaats over een eventueel vervolg.

Gericht op:	Actie	Initiatief/coördinatie	Planning	Verbreding	Verdieping	Verbinding	Borging in:
Jeugd	Speelplekken en hangplekken opnieuw inrichten.	Gemeente	2010	x			Beleidsvisie speelruimte; Agenda jeugd en onderwijs.
	Jeugdparticipatie, onder meer via een interactieve website.	Gemeente	2010 ontwerp 2011 uitwerking	x			Plan van aanpak jeugdparticipatie; Agenda jeugd en onderwijs.
	Scholen faciliteren dialoog jong-oud. Voorbeeldproject: Kompas / Facet.	Gemeente i.s.m. Seniorenplatform.	2010	x		x	Beleidsplan Wmo; Agenda jeugd en onderwijs;

Gericht op:	Actie	Initiatief/ coördinatie	Planning	Verbreding	Verdieping	Verbinding	Borging in:
	Dialogoong jong-oud tevens onderwerp in Bloemrijk	Projectgroep Bloemrijk	2010				Activiteitenprogr. Bloemrijk.
	Ketensamenwerking van professionele 'signaleerders', vroege onderkenning van knelpunten, óók door de gemeenschap zelf.	Gemeente	2010 2011	x		x	Uitvoeringsplan CJG; Agenda jeugd en onderwijs.
Sport	Sportverenigingen versterken hun relatie tot buurt en onderwijs.	Gemeente i.s.m. Sportraad	2010	x		x	Sportnota
Onderwijs	(Basis)scholen versterken hun relatie met de buurt (voorbeeldproject Kompas / Facet).	Gemeente	2010	x		x	Programma woonzorgzoning; Integraal Huisvestingsplan; Beleidskader Brede school.
Cultuur	Kunstuitingen en culturele activiteiten en muziek bewuster benutten voor versterking sociale samenhang.	Gemeente	2010-2011	x	x		Beleidskader Subsidiëring 2008-2012; Cultuurbeleid.
Veiligheid	Wijkschouwen bewuster benutten voor versterking sociale samenhang.	Gemeente	2010 instrument wijkschouw vernieuwen 2011 werken volgens vernieuwde opzet.	x		x	Programma woonzorgzoning; Meerjarenplan openbare ruimte.
Werk en inkomen	Experimenten met voorzieningen werk & inkomen in relatie tot maatschappelijke activiteit, bijv. speeltuinvereniging	Gemeente	2010 kader formuleren 2011 realisering	x	x	x	Wmo beleidsplan; Uitvoeringsplan werk en inkomen.
Meer burgers betrekken	Gemeenschapsvorming faciliteren. Voorbeeldproject Facet en Rondweg / Middenwetering.	Seniorenplatform; Gemeente	2010	x		x	Programma woonzorgzoning; Project verzorgd en vertrouwd wonen
	Buurtcoach Bloemrijk.	Projectgroep Bloemrijk	2010-2011	x	x		Programma woonzorgzoning
	Bewonersinitiatieven faciliteren via fonds.	Gemeente	2010	x	x	x	Beleidsplan Wmo
	Opzoemer Mee	Bewoners initiëren en organiseren; gemeente faciliteert.	Koppeling aan wijkschouw	x	x	x	Beleidsplan Wmo
	Betrekken bewoners bij ruimtelijke projecten, o.a. via ontwerpateliers.	Gemeente i.s.m. partners	2010-2011	x	x	x	

Gericht op:	Actie	Initiatief/ coördinatie	Planning	Verbreding	Verdieping	Verbinding	Borging in:
	Talenten en aanbod van (vrijwilligers)werk combineren met vraag naar inzet van mensen in buurten, verenigingen, gemeenschappen. 'Marktplaats' faciliteren.	Gemeente i.s.m. bewoners.	2010 ontwerp 2011 realisering	x	x	x	Beleidsplan Wmo

8. Begroting

Veel van de genoemde activiteiten kunnen worden ontwikkeld en uitgevoerd zonder extra financiële middelen. Het gaat bij die activiteiten om samenwerking en het oppakken van verantwoordelijkheden binnen de eigen beleidskaders en binnen reguliere geldstromen. Met het regelen van regievoering of het aanstellen van een initiatiefnemer en contactpersoon kunnen deze activiteiten worden uitgevoerd. Sommige activiteiten hebben wel een financiële consequentie. Dit zijn de extra impulsen en faciliteiten voor sociale samenhang, waar onder het Fonds bewonersinitiatieven en wellicht het faciliteren van de vraag-aanbod match.

De activiteiten genoemd in dit programma worden nader uitgewerkt, inclusief een begroting per onderdeel. Daar waar nodig worden aanvullende middelen gezocht via fondsen, subsidies en sponsoring.

9. Borging

De uitwerking (inhoudelijk en financieel) van de activiteiten wordt geborgd in de beleids- en bedrijfsplannen van gemeente en maatschappelijke organisaties, in de jaarplannen van verenigingen en gemeenschappen en in de jaarplannen van Wmo-beraad en Seniorenplatform.

Voorbeelden:

- Wmo-beleidsplan
- Beleid 'Ruimte voor jeugd'
- Speelruimteplan
- Programma Bloemrijk
- Vergunningen- en accommodatiebeleid
- Vrijwilligersbeleid
- Woonzorgzoning
- Verzorgd en Vertrouwd wonen

Op die wijze is de meeste kans op verduurzaming van het thema en wordt voorkomen dat er een losstaand programma m.b.t. sociale samenhang wordt uitgevoerd.

10. Monitoring

Voor de monitoring van de resultaten zetten we vooral in op kwalitatief onderzoek.

Bij nieuw te starten projecten wordt aan betrokken bewoners en professionals gevraagd naar hun verwachting t.a.v. de meerwaarde en de betekenis van het project. Na afloop wordt gevraagd naar de effecten van het project en of de verwachtingen zijn uitgekomen.

Deze monitoring wordt door de gemeente gestandaardiseerd volgens een bepaald format bijgehouden voor alle projecten in het kader van sociale samenhang.

11. Werkwijze en ondersteuning

De werkgroep Sociale Samenhang komt regelmatig bijeen (1x per 2 maanden) om de voortgang te bespreken. De werkgroep bestaat uit vertegenwoordigers van Wmo-beraad, Seniorenplatform en gemeente.

Taken van de werkgroep:

- Het organiseren van de uitwerking van dit plan van aanpak, via de aanstelling van trekkers per activiteit.
 - Het monitoren van de voortgang van de activiteiten.
 - Het aandragen van methodieken en instrumenten om onderdelen van het plan van aanpak uit te kunnen werken.
 - Zorg dragen voor borging van de activiteiten in beleids- en bedrijfsplannen en begrotingen.
- Ter ondersteuning van de werkgroep wordt een projectleider ingezet.

Om het brede draagvlak en de creatieve netwerkvorming rond dit thema vast te houden wordt aan Wmo-beraad en het Seniorenplatform gevraagd regelmatig te reflecteren op plannen en voortgang. Ook andere belangstellende bewoners en mensen van maatschappelijke organisaties kunnen participeren, zeker ook mensen uit groepen / sectoren die tot nu toe minder betrokken waren.

12. Tenslotte

De aanpak van het thema sociale samenhang in Krimpen aan den IJssel mag niet verworden tot een projectcarrousel. We willen een duurzame aanpak, waarbij ieder vanuit eigen perspectief en met eigen competenties een steentje bijdraagt aan het geheel. Of het nou gaat om een individuele burger ergens in Krimpen, om de gemeente, of om een maatschappelijke organisatie. Vandaar dat gekozen wordt voor een aanpak, waarbij de activiteiten geborgd worden in 'regulier' beleid en terug te vinden zijn in begrotingen.

De aanpak zoals hier voorgesteld heeft een begin en een einddatum (april 2010 - juni 2011) en een beperkt aantal projecten. Eind 2010 zal een tussenbalans worden opgemaakt om te beoordelen of we met de gekozen aanpak op de goede weg zijn. In 2011 wordt de aanpak voortgezet, met als doel een duurzame aanpak te hebben gerealiseerd van sociale samenhang en leefbaarheid. Het einddoel staat ons daarbij helder voor ogen: prettig kunnen wonen en leven in je eigen sociale omgeving, met bewoners die gedeelde normen ervaren, zelf betrokkenheid en verbondenheid tonen en een gevoel van onderlinge verbondenheid en betrokkenheid beleven.

De werkgroep Sociale Samenhang en Leefbaarheid Krimpen aan den IJssel